

Рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського МОН України, м. Вінниця прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка на підставі прилюдного захисту дисертації «Підготовка майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» за спеціальністю 015 Професійні науки 27 квітня 2023 року.

Сорочан Марина Петрівна народилася 2 січня 1976 року в м. Вінниця.

У 2011 р. закінчила Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (російська) та здобула кваліфікацію магістр, викладач російської мови, вчитель зарубіжної літератури. Соціальний педагог, напрям підготовки 0101 Педагогічна освіта.

У 2017 р. закінчила Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, за спеціальністю «Дошкільна освіта» та здобула кваліфікацію спеціаліст, вихователь дітей дошкільного віку. Організатор дошкільної освіти. Практичний психолог, напрям підготовки Педагогічна освіта.

З лютого 2015 року по теперішній час – соціальний педагог Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», викладач дошкільних психолого-педагогічних дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж».

Дисертацію виконано у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського МОН України, м. Вінниця.

Науковий керівник Шевченко Людмила Станіславівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Основні результати дисертації представлено у 27-ти працях, з яких 4 статті у провідних наукових фахових виданнях, затверджених АК МОН України (з них 4 – в збірниках, включених до міжнародних наукометричних баз); 2 статті – у наукових закордонних виданнях (з них 1 – в збірнику, включеному до міжнародної наукометричної бази Web of Science), 22 одноосібних, 5 – у співавторстві. 11 опублікованих праць, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації, у тому числі:

1. Шевченко Л. С., Сорочан М. П. Методологічні засади підготовки майбутніх вихователів до інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти // Педагогічні науки: теорія та практика. Розділ 3. Теорія і методика професійної освіти : зб. наук. пр. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. No 4 (40) С. 440-450. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2021-4-30> (Index Copernicus).

2. Шевченко Л. С., Сорочан М. П. Підготовка майбутніх вихователів до інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. Київ-Вінниця : ТОВ «Планер», 2021. Вип. 60. С. 440-450. DOI: 10.31652/2412-1142-2021-60-440-450 (Index Copernicus).

3. Сорочан М. П. Готовність майбутніх вихователів до інклюзивного навчання як результат професійної підготовки // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. праць. К.: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 84 том 2. С. 83-88. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.84.2.17> (Index Copernicus).

4. Oseredchuk O., **Sorochan M.** ats. Application of Information Technologies is a Necessary Condition for Qualitative Monitoring of Higher Education and Modernization of Educational Process // IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, 2022. VOL.22 N .3. P. 501-510. (Web of Science) DOI : <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.3.64>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

- Кучай Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України, зауваження:

1. Аналізуючи труднощі з якими стикається система дошкільної освіти України Марина Петрівна акцентує на необхідності розроблення інклюзивних освітніх програм задля забезпечення кожній дитині з ООП з раннього віку доступної та сприятливої для її нозології форми інтеграції. Цілком доречно здобувачка звертається до проблеми розроблення та впровадження індивідуальної корекційно-компенсаторної програми навчання і розвитку кожної дитини з урахуванням нозологій. Однак, вважаємо, що цей аспект недостатньо розкрито в тексті дисертації.

2. На нашу думку, необхідно було б передбачити окремий параграф, в якому ґрунтовно висвітлено зарубіжний досвід підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти і виокремити прогресивні ідеї, що можуть бути використані в Україні в процесі їхньої фахової підготовки.

3. Практичну цінність дослідження підвищили б авторські міркування щодо можливостей впровадження запропонованої методики формування готовності студентів до реалізації інклюзивного навчання із застосуванням інноваційних технологій в системі підвищення кваліфікації вихователів, фахівців команди психолого-педагогічного супроводу та батьків учнів закладів дошкільної освіти.

4. Під час висвітлення результатів дослідно-експериментальної роботи недостатньо проаналізовано результати сформованості проєктувального компоненту. Варто було б проаналізувати, наприклад, чим пояснюються на думку автора ті чи інші результати, які зміни у підготовці майбутніх вихователів до інклюзивного навчання надали змогу досягнути тих чи інших кількісних показників тощо. Такий матеріал підсилив би обґрунтованість значущості впровадження розробленої методики та методичного забезпечення студентів у полі дослідження.

5. Зважаючи на актуальність онлайн навчання спричиненого пандемією Covid-19 та військовою агресією російської федерації доцільно було б адаптувати розроблений тренінг «Формування готовності до організації навчання дітей із особливими освітніми потребами» для дистанційної форми навчання.

- Мельник Наталія Іванівна, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології Національного авіаційного університету, зауваження:

1. Відзначаючи досить ґрунтовне представлення дисертанткою аналізу досліджуваної проблеми в українському та зарубіжному наукових вимірах, відмітимо, що на с. 50 основного тексту дисертації, здобувачкою доречно відмічено значення практичного навчання та обміну досвідом у процесі професійної підготовки, перелічено зарубіжних дослідників, в працях яких представлено проблеми перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогів, спеціальних педагогів (учителів-дефектологів), педагогів-психологів до роботи в умовах інклюзивної освіти. Однак, в процесі подальшого розкриття проблеми розкрито лише праці українських дослідників. Вважаємо, що авторці варто було б хоча б тезово висвітлити аналіз окресленого аспекту досліджуваної проблеми в працях і зазначених зарубіжних науковців.

2. Здійснюючи розкриття методології та окреслюючи методологічні підходи й принципи професійної освіти до формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання в ЗДО дисертантка виокремила лише українських дослідників. На наше переконання, робота лише б додатково виграла, якби здобувачкою було б зазначено також і сучасних європейських дослідників, що працюють над проблемою методології професійної підготовки в контексті створення та розвитку інклюзивного освітнього середовища.

3. Високо оцінюючи здійснений дисертанткою аналіз методологічних підходів до формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання в ЗДО вважаємо, що опис міждисциплінарного підходу (с. 70) можна було б представити більш ґрунтовніше і ширше, звертаючись до напрацювань українських і зарубіжних

дослідників цього підходу.

4. У списку літератури представлені авторські статті дисертантки, однак на окремі з них в основному тексті дисертації посилання відсутні.

5. Робота не позбавлена технічних та пунктуаційних огріхів.

- Волошина Оксана Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, зауваження:

1. Вважаємо доцільним у цільовому блоці розробленої моделі представити завдання підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності в умовах інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти, які розписані на стор. 58 дослідження. Методологічні засади і принципи формування готовності майбутніх вихователів до інклюзивного навчання в ЗДО, на наш погляд, доцільно було б представити не в цільовому, а в процесуально технологічному блоці (як варіант, виокремити концептуальний (методологічний) блок моделі.

2. Дискусійним, на наш погляд, є теоретичне обґрунтування представлених педагогічних умов. Обґрунтовуючи всі три педагогічні умови формування готовності майбутніх вихователів до інклюзивного навчання в ЗДО, автор описує інноваційні технології навчання, хоча друга педагогічна умова звучить як «обґрунтування наскрізного застосування викладачами ЗВО інноваційних технологій у процесі викладання дисциплін професійної та практичної підготовки».

3. У роботі присутні незначні стилістичні та граматичні недоліки.

- Давидюк Марина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, професійної освіти та управління освітніми закладами Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, зауваження:

1. Описуючи практичну реалізацію другої педагогічної умови «Наскрізне застосування викладачами ЗВО інноваційних технологій у процесі викладання дисциплін професійної та практичної підготовки», добре було показати етапність застосуванні цих технологій – як на першому етапі знайомства з концепцією інклюзивної освіти, потім – практиками інклюзії (теоретично), потім – практичне

опанування навиками роботи ІОС у ЗДО – перед практикою, у ході практики, на етапі рефлексії результатів практики, також вказати, під час вивчення яких дисциплін застосовуються конкретні технології (інноваційні) чи їх поєднання.

2. Вихователь інклюзивної групи ЗДО є членом команди супроводу дитини ООП, тому добре було б вказати в описі формувального етапу експерименту ті види практичної роботи зі студентами (вправи, розв'язання педагогічних ситуацій), які розвивають у них здатність працювати в такій команді, а також складати разом з іншими членами команди – асистентом вихователя, психологом, батьками дитини та ін. – індивідуальну програму розвитку дитини ООП (ІПР), яка є документом, що закріплює вимоги до організації навчання та виховання дитини, зокрема визначає характер освітніх послуг та форм підтримки.

3. Аналізуючи перебіг практичної реалізації обґрунтованих педагогічних умов, програми тренінгу та вправ, недостатньо зупинятися на прикладах роботи з дітками, які мають РАС, синдром Дауна, затримки психічного розвитку, розумову відсталість – в інклюзивних ЗДО наразі перебувають чимало діток порушеннями зору і слуху, порушеннями мовленнєвого розвитку і опорно-рухового апарату. Робота тільки б виграла, якби авторка додала по одному з прикладів роботи з дітками різних нозологій у підготовці майбутніх вихователів.

- Гуревич Роман Семенович, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, директор ННІППФВК Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, без зауважень.

Результати таємного голосування:	“За” 5 членів ради,
	“Проти” 0 членів ради,
	недійсних бюлетенів 0.

На підставі результатів таємного голосування спеціалізована вчена рада присуджує Сорочан Марині Петрівні ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 015 Професійна освіта.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Гуревич Р.С.